

7) страхування відповідальності морського судновласника [3].

Правове регулювання страхування об'єктів зобов'язань із перевезення здійснюється за Повітряним кодексом України і встановлює обов'язкове страхування здійснюється повітряним перевізником щодо членів екіпажу і авіаційного персоналу, які перебувають на борту повітряного судна, власних, орендованих та переданих їм в експлуатацію повітряних суден, а також своєї відповідальності щодо відшкодування збитків, заподіяних пасажиром, багажу, пошті, вантажу, прийнятим для перевезення; інших користувачів повітряного транспорту [2, с. 124].

При цьому, обов'язкове страхування здійснюється страховиками, які є членами Авіаційного страхового бюро. Відносно добровільного страхування, то воно можливе за бажанням пасажирів чи іншого користувача повітряного транспорту шляхом укладення відповідного договору.

З метою відшкодування шкоди потерпілим від авіаційної події, стихійного лиха і стимулювання профілактичної діяльності авіації України створюється страховий фонд безпеки авіації.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-VI (зі змінами від 11.06.2016) // Відомості Верховної Ради України: офіційне видання від 03.10.2003 р. – № 40.

2. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI (зі змінами від 28.12.2015) // Відомості Верховної Ради України: офіційне видання від 09.12.2011 р. – № 48.

3. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР (зі змінами від 01.04.2016) // Відомості Верховної Ради України: офіційне видання від 30.04.1996 р. – № 18.

УДК 347.453.6:347.823.3(043.2)

Білоконна І. О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ДОГОВІР НАЙМУ ПОВІТРЯНОГО СУДНА

Становлення інституту найму транспортних засобів є неможливим без належної правової бази. Відносини найму окремих видів транспортних засобів урегульовані багатьма нормативно-правовими актами. Найм окремих видів транспортних засобів (повітряні судна, морські судна тощо) потребує спеціального правового регулювання, враховуючи специфіку

певного транспортного засобу, характер та спосіб його використання. Аналіз сучасного законодавства в досліджуваній сфері свідчить про наявність колізій та неузгодженостей положень вітчизняних нормативно-правових актів. Тому досить важливим є наукове розроблення низки доктринальних питань щодо особливостей договорів найму (оренди) різних транспортних засобів.

Орендар – це особа, яка є стороною в договорі найму (оренди) повітряного судна, тобто яка бере повітряне судно в користування за плату на певний строк. Договір може бути укладений з метою здійснення польотів в особистих цілях, для здійснення систематичних повітряних перевезень або для іншої мети – використання для будь-яких цілей, які не передбачають здійснення польотів. Проте в останньому випадку можна посперечатися щодо правової природи такого договору – зокрема чи це буде найм транспортних засобів, чи звичайний найм.

Чинне законодавство України, надаючи можливість будь-кому укласти договір найму повітряного судна, надає право використовувати орендоване повітряне судно для повітряних перевезень виключно особі, яка володіє статусом експлуатанта. Зокрема, положення про це міститься у ст. 59 ПК України, де зазначено, що повітряні перевезення можуть здійснюватися повітряним перевізником, який має права експлуатанта авіаційної техніки. Також ознакою повітряних перевезень є те, що вони здійснюються на комерційній основі, тобто фактично є підприємництвом. А підприємництво – це діяльність, яка здійснюється систематично. Тому для того, щоб систематично експлуатувати повітряні судна, в тому числі на умовах найму, слід мати статус експлуатанта [2].

Варто звернути увагу на те, що лише такі види забезпечення, як правове, фінансово-економічне, льотної експлуатації, інженерно-авіаційне та управління виробництвом є ознаками експлуатанта і тому здійснюються безпосередньо експлуатантом. Натомість інші види забезпечень можуть здійснюватись як безпосередньо експлуатантом, так і за договорами, що укладені з юридичними особами, які мають право на таке забезпечення і володіють відповідним сертифікатом Державіаслужби.

Таким чином, орендарем повітряного судна може бути або юридична особа, або дієздатна фізична особа.

Неповнолітня особа теж може бути стороною договору найму транспортного засобу. Відповідно до ч. 2 ст. 32 ЦК України на вчинення неповнолітньою особою правочину щодо транспортних засобів або нерухомого майна повинна бути письмова нотаріально посвідчена згода батьків (усиновлювачів) або піклувальника і дозвіл органу опіки та піклування. Очевидно, що договір найму (оренди) транспортного засобу належить до правочинів щодо транспортних засобів. Дослівне тлумачення цієї норми дозволяє стверджувати, що неповнолітня особа (за наявності

письмової нотаріально посвідченої згоди батьків або піклувальника і дозволу органу опіки і піклування) може укласти будь-які договори щодо будь-яких транспортних засобів, в тому числі і договір найму (оренди) повітряного судна [1].

Проте для використання орендованого повітряного судна слід набути статус експлуатанта повітряного судна. Такий статус може набути лише юридична особа, яка відповідає вимогам, які встановлені законом. Якщо орендар – юридична особа не має змоги або не має потреби набувати статусу експлуатанта, а також орендар – фізична особа для використання повітряного судна за призначенням (повітряне перевезення вантажу або пасажирів і багажу) повинен укласти договір з юридичною особою – експлуатантом щодо надання усіх послуг, пов'язаних з експлуатацією повітряного судна.

Окрім цього, ЦК України у ст.805 визначає певні особливості найму транспортного засобу з екіпажем, який його обслуговує. Ці особливості поширюються на відносини найму з екіпажем всіх транспортних засобів, в тому числі і повітряних суден [1].

Крім того, правовий статус екіпажу повітряного судна та взаємовідносини експлуатанта та екіпажу визначаються ст. ст. 35-38 ПК України.

Варто відзначити, Положення про експлуатацію контрактних цивільних повітряних суден виділяє різні види оренди залежно від того, чий екіпаж обслуговуватиме орендоване повітряне судно. Зокрема, за цим критерієм розрізняють наступні види договору оренди повітряного судна: суха, мокра та комбінована оренда.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 44.
2. Повітряний кодекс України від 04.05.1993 № 3167-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 25. – Ст. 274.